12

FRIDERICI HOFFMANNI D.
Medici Elect. Brandenb.

Profeſſoris Medicinæ, rerumque naturalium
Publici & Ordinarii,

PROPEMPTICON INAUGURALE
DE

CHINÆ CHINÆ
MODO OPERANDI, USU ET ABUSU.

HALÆ, VIDUÆ LITERIS SALFELDIANÆ.

RPJCB

I. N. J.

QUemadmodum uſus facit artificem, ſic quoq; uſus medicamentorum facit Medicum. Concentratur in hoc pene omnis Medici experientia, utpote ſi medicamentorum vires & effectum per uſum probe perſpectum habet Medicꝰ, & ita morbo exquiſitæ ac probatæ virtutis opponere poteſt remedium, experientiſſimus haud immerito dici debet. Arcanum itaque medendi in eo latet, ut uſu creberrimo facultates & vires medicamentorum Medicus cognoſcat, ſicque experientiam acquirat. Sine tali experientia tota Medicina vana, fallax & inutilis eſt, & Medici ſine tali experientia monſtra pariunt. Hæc Medicum commendat, nobilitat & in curatione pene omne abſolvit punctum, Aſt experientia hæc non ſit temeraria, ſed ſemper ad experientiam aditus fieri debet à ratione, quæ pondus addit, illuſtriorem & clariorem facit, illamque firmat. Sæpiſſime periculoſe fallax illa experientia eſt, & fallaciter periculoſa, quæ in fabrica humana ſine ratione aliquid tentat, niſi quod longa die & uſu ſit probatum. Temerariæ experientiæ utplurimum mors eſt. Atrocisſimum ſane eſt facinus temerare humanum corpus, domicilium perpetuæ animæ ac ſpiritus ſancti habitaculum. Temeraria experientia periculi eſt plenisſima, niſi

Deus ipſe interdum ſuccurrat; ſæpe enim ita periclitanti evenire videmus quod Mario apud Saluſt. ubi ait: Hic forte correcta Marii temeritas, gloriam ex culpa invenit. Videmus ſœpe fortunam, ſeu mavis providentiam divinam adjuvare temeritatem, ut remedium ab empirico in mortem vel ſalutem propinatum, concidente jam morbo vel ipſo robore ægrotantis proſit, quapropter experientia judicio & ratione ſtabilita ſit oportet, & bonus Medicus rationalis uſu & experientia medicamentorum imbutus eſſe debet, nam uſus efficacisſimus medendi Magiſter eſt. Imo ſecundum Cicer. Uſus omnium Magiſtrorum præcepta ſuperat. Cordatus itaque Medicus in id maxime omni animi contentione incumbere debet, ut longo temporis uſu confirmatas adhibeat medicinas, illisque bene & cum ratione uti, & abuſum ſeu uſum intempeſtivum & præpoſterum omnibus viribus fugere ſciat. Uti enim medicamentum tempeſtivo uſu, certoque tempore datum ſalutarem & divinam opem præſtat, ſic præpoſtere adhibitum peſtiferum evadit venenum, & in ſummum vitæ diſcrimen ægrum conjicit. Solenne hoc eſt omnibus medicamentis activis & efficacisſimis, ut abuſu degeneret illorum activitas in ſummam noxam ac perniciem. Nolumus in hac re demonſtranda latius excurrere in exempla, ſuffecerit ſaltim attingere ipſum corticem chinæ qui quam utilis & ſalutaris ſit in profligandis etiam pertinacisſimis febribus, jam per uſum & experientiam creberrimam innotuit, nihilo tamen ſecius irrationali & intempeſiiva exhibitione valetudinem infirmare, morbum augere & viſceribus ingentem debilitatem & corruptelam uſu continuato aspergere poteſt. Enatum hinc eſt quod hoc Medicamentum varia, uti etiam in aliis evenit, fata experta ſit, dum nonnulli ejus uſum ac vires ad cœlum usque attollere conati ſunt, alii econtra id prorſus deprimunt, contemnunt, idem infamare audent, ob fatalem crebriorem eventum. Hæc autem eſt natura atque indoles potentisſimorum remediorum, ut minus congrue ac inconvenienter adhibita magnum de-

trimen-

trimentum ſanitati ac vitæ inferri posſint ; Non tamen id medicamento imputandum ſed magis perverſo Medici judicio, qui illo medicamento rite, &, uti natura ac conditio morbi & ſubjecti exigit, uti neſcit. Meam ſi interponere licet experientiam ingenue & aperte fateor, me inſignisſimam non ſolum in febribus debellandis, ſed & in aliis morbis expedite curandis in hoc ſimplici deprehendiſſe efficaciam, ut jure illud omnibus huc usque notis medicamentis anteferre non erubeſcam. Pluris ſane orco proximi hoc divino auxilio ſervati ſunt, & quos vel ipſæ febres vel ex illis alii propullulantes gravisſimi morbi jam dudum neci dedisſent, illi auſpicatisſimo eventu ſanitati perfectè reſtituti ſunt, imo nullum ſimplex mihi cognitum eſt, quod tanta virtute polleat vel ſimile efficere posſit. Secundum Dygbæum culpandus potius Medicus eſt, quam nobilis medicina ſi poſt ejus exhibitionem unquam revertatur febris, & ſancte ille affirmat ex triginta quartana detentis, quos hoc ſolo remedio curavit, ne vel duos relapſos fuiſſe. Boylæus de utilit: philoſ. natural. P. 2. S. 3. Willis. cap. 6. de febr. dicit vix è centum unum hoc remedio adhibito non convaluiſſe. Sunt qui ſurrogare ſtudent huic cortici radicem pentaphylli, corticem radicis juglandis, radicem tormentillæ, verum effectu longe infeliciori. Sunt quædam ſimplicia, quibus Deus & natura ſingulare quid & aliis non conceſſum tribuit. Illud autem maxime meretur admirationem, quod hujus efficacisſimi medicamenti modus agendi & operandi nondum ſatis detectus & explicatus ſit, cum Medici in diverſisſimas circa principium agendi ſecedant ſententias. E re tamen medica putamus eſſe, medicamenti hujus non modo vires, verum etiam principium per quod illæ edantur exacte noſſe. Suscepit itaque id in ſe laudadisſimo conatu præſens Nobilisſimus ac Clarisſimus.

)(3 Dn.

Dn. Johann Balthaſar Schondorff.

Medicinæ Candidatus Dignisſimus, qui in Diſputatione Inaugurali modum agendi Chinæ Chinæ ejus uſum & abuſum ſolide & ſatis docte tradere ac demonſtrare conatus eſt. Ut vero conſtet candidati noſtri vitæ integritas, curſusque ſtudiorum laudabiliter geſtorum pauca pro more recenſebimus. Nactus eſt Patriam Halam noſtram dulciſſimam Anno 1672. d. 20. Octob. Patrem habuit civem integerrimum ac honeſtum Dn. Chriſtophorum Schondorff. Vectigalium Præfectum fideliſſimum. Matrem omni virtutum genere conſpicuam Margaretham Beati Sebaſtiani Staudigelii Centurioris Regis Sveciæ Filiam. Optimi parentes nihil prius nihilq; antiquius habuerunt, quam ut adoleſcente corpore animus quoque lactetur ac nutriatur fundamentis pietatis, ac optimarum artium ſtudiis ac diſciplinis, quo demum ipſa Patria fructum ſperare & petere poſſet, incitati maxime, dum in ipſo ingenii ſingulare acumen à primis incunabulis & ad literas ſingularum affectum perſpicerent. Statim itaque ipſum concrediderunt curæ non ſolum privatorum ſed & publicorum Præceptorum, verum etiam Gymnaſium noſtrum patrium celeberrimum, ut frequentet, ſvaſerunt, in quo fideliſſimam informationem Clariſſimorum virorum Dn. M. Finckii Conrectoris & Dn. Prætorii Gymnaſii Rectoris undiquaque Celebratiſſimi amplo deprædicat encomio, illisque multum ſe debere fatetur. Innutritus itaque ſtudiis, quæ ad humanitatem ſpectant ſvaſu Dnn. Præceptorum ad altiora animum præparavit & Wittebergam ſatis celebrem Academiam ſalutavit, & ibi collegia primo philoſophica viſitare incepit Anno 1691. Menſ. Mart. Cum autem à primis annis ipſi arriſerit dulcedo artis Medicæ animum ad ſtudium hoc indefeſſa opera applicuit. Elegit vero inter

ro inter alios ſibi Præceptorem Clariſſimum Dn. D. Bergerum; Profeſſorem Medicinæ meritiſſimum cujus informationi ſe totum tradidit, illumque ter Inſtitutiones, bis Phyſiologiam, Materiam medicam, Chymiam, Pathologiam generalem & ſpecialem cum annexa praxi ſolidiſſime explicantem & docentem audivit. Verum ut apes ex variis & multis floribus mel colligere ſolent, ſic etiam aliorum Excellentiſſimorum Medicorum collegia viſitavit. Quare Generoſum & longe celeberrimum Medicum Dn. Francum de Frankerau Medicum Electoralem & Profeſſorem Primarium eruditisſimum ſedulo audivit, ſolidiſſime explicantem tunc temporis ipſius Hippocratis Aphoriſmos & ſimul Schmizii compendium Medic. Pract. Interfuit quoque collegio Medico-chirurgico ut & Phyſiologico Clariſſimi Profeſſoris Domini Vateri, quem etiam duas Anatomias in diverſo ſexu adornantem attento animo vidit & audivit. Diſputationem quoque de *Sarcomate monſtroſo & cancroſo* ſub Præſidio laudatiſſimi Viri inſtituit Anno 1693. Reverſus ad nos ante anni dimidium, meæ informationi ſe tradidit & non ſolum lectiones publicas ſed & privatas ſedulo viſitavit, duabus Anatomiis diverſi ſexus ſedulo interfuit & collegium Phyſico-chymicum Curioſum fructu haud pœnitendo ſolertiſſime viſitavit & *Fundamentorum Medicinæ Diſputationem ſecundam de uſu viſcerum; Secretione Animali, Nutritione motu & ſenſu, nec non Conceptione & fœtus Nutritione* egregio cum applauſu publice ventilavit. Cum autem ſtudiorum academicorum laudabiliter peractorum præmia expetiturus ſit, Facultati noſtræ nomen dedit; debita reverentia rogans; ut ad examina conſveta admitteretur. Conſenſu impetrato in prædictis examinibus optime ſeſe geſſit, unde cathedra unanimi ore ipſi fuit conceſſa; nulli dubitantes, quin eruditione ſua omnibus ſatis ſit facturus. Diſputationem autem Inaugurelem de Chinæ

Chinæ

J694
H.699 p

11-84

Chinæ modo operandi uſu & abuſu ſub meo Præſidio ventilabit, cuiſut Patroni hunc actum diſputatorium Magnificus Academiæ Senatus, omnium ordinum Doctores, & qui Arti ſervandorum hominum alias favent, honorifica præſentia condecorare non dedignentur eſt quod Publico nomine exoro P. P. ſub Sigillo Academico
Halæ Magdebur. d. 23. Jun. Anno
M. DC. XCIV.